

Grotte.

1.
269

43

1. Þaður nokkur: Esthifurdi, Þjarni Eiríksson, vorju-
lega kalladur "Þjarni bíú", veigja þess, að hann er, tíu-
fróðingur, hefir sagt af sér ýmsar kynja sögur, sem
þess eru veidar að þær séu stelli látvar falla al-
gjörtlega í gleymstú; svo er, og um margu aðra menn,
að þeir hafa sagt frá ýmsum vidbráðum í lífi
sínum, sem þeir ýmist í gamni síu alvöru hafa
borið á bord fyrir aðra menn, ýmist í því stýni
að láta hlöja að sér et á þá að þeim ydi trúad.
Hér verda nú notkvar af þessum sögum í
letur þóðar.
-

2. Þjarni bíú var vid binnadar skóluriam hjá Torfa
sál. Þjarnasyni í Ólafsdal. Vorn þá oftast 12 piltar
þar vid námu í ári hverju og vandi Torfi þá vid aals-
kvaru vinnu, þar á meðal þá, að sprengrja gújót of
Klappur mid sprengrjefur (Dynamit eða píðri).
Ein hverju sinni or piltanna voru, 6 samau, að
sprengrja stóra klapp, bar svo vid, að þá vandi
eittvaf til að þelja mid holmu, svo að þegar
sprengrja ydi, fori gújótur ulningurinn alki í þá
síu aðrum til stada. Þeir söttu þó afar stóra

járnkleinum of bísíðu þorunnar út að kloppimni
 of forðu þann yfir þíðurholnum of Kveiktu svo
 í löngum þræði; en uppi ír þann lá, en en þeir voru
 að ljúka við þetta of höfuð Kveikt í þróðinum,
 þar þar að gráðung nokkurn, en Þorfi átti, of
 atlati gráðungurinn að háðast í manni, þó þann
 var blóðmannigur of mannhotta að þorunni þíu
 mestu. Þegar þiltannir sá gráðunginn nálgað sig,
 hurfu þeir niðan of fólu sig undir niðabandi, bæði
 fyrir strotinum of gráðunginum, en þegar þann missi
 þannig of niðarmunum, fór þann að snúðra í þring
 um hlemurinn of þefa of roylum, sem lagði
 uppi ír holnum, en en þann var þorunni út í nið-
 an hlemurinn, vadd ígurlog ofrengru, sem þeytti
 gradda svo hátt í loft upp, að þiltannir sá þann
 einn of sníðfugl uppi yfir sér, með þann fell
 niðan í niðarfen, þar stannst þá, svo djúpt,
 að þeir undan að fara þeim til bojar of selju
 þangad stöfður til að gráfa þann uppi ír fen-
 num. "Hann sakadi elskert," sagði Þjarni,
 "en aldrei leitadist þann við að fara í ofþær
 eða aðra, eftir þetta."

3. Á milli Estífláðar of Þorðfláðar, en þar fall-

gárdur og liggur vegrinn yfir þáð hann þar sem
Kallud er Oddskard. Einhverju sinni var Þjarni
uppi á Oddskardi nu vetrastína í byl og miklu
harðfemi að selja niður sína staura.

Þegar hann kom heim til leygga í þeirri ferð
sagði hann svo frá:

„Eg var einn ordinn eftir í Oddskardi og sá stórt
lit í augunum fyrir byl. Það var vitanleiga ómögulegt
fyrir mig að hafa heim eða halda neinum vegi, svo
ég varð að komna mér í stíðnum yfir hvað sem
fyrir var, en svo var bratt þar sem ég fór niður, að
ég fann að hvalskinn á mér laumast við gúfótt
og sveiðid að baki mér, en ég var kominn langt
nið í sjó, herna rétt fyrir utan gúfóttina, svo
ég náði með annari hendi nu vitan en hinni
í nýpuna í Hólmatindi og gat þannig fíkið mér
inn eftir niðrum firðinum og komið heim.“

4. Þjarni átti heidnest svo góðan, að enginn heitir á
átti Austurlandi „fóti hann“ í spættinum.

„Einn sinni heid ég Grána“, sagði Þjarni, hein
tráemar í Eyðum, en þótt voru svo þarngar, að
Gráni staupt fram úr Klöfnum í mér og stíldi mig
og hvalskinn eftir í trádarveggjum og þar
varð ég að selja með hvalskinn í Klöfnum, en Gráni
hefir ekki séð síðan.“

5. Af Þrjóeyrinni við Estri fjörd, yfir á múlaum, niður undan Hólmaneyppu, eru í að gigna 2000 fadmar wa
meira.

„Einn sinni sá ég“ sagði Þjarni, „hvar fóa var að
gogjast út úr grænis sínu í múlaum niður undan
Hólmaneyppu. Eg hljóp inn til mín, sótti hiffilium
ninnu og straut á hana. Eru vissi ég eldri meira
nu þetta fyr en daginn eftir, að þiltarnir í Hólma-
nu komu með stolla dauðan. Eg þeltsti káluna
í hausrum á honum, og hafði hún farið alvögn mitt
í milli augnanna á honum.“

————— “ —————

6. Ólafur Hermannsson frá Þrugga kúli í Vordfirdi
(nú, 1929, Kaupfélagsstjóri í Estri fjördi) hafði fengið
orzel hjá Jóni Pálsyni organisti í Reykjavíki.
Þjarni, sem er organisti í Estri fjördi, var fenginn
til að segja á lit sitt um orzelid.

Hann lýsti frá svoa:

„Þegar ég dró út fyrsta fapann (Rejistrid) er
þau eru einu 15 eða 16, frá svignadi þilid á Gaki
við orzelid, svo, að ég hélt að þiljurnar attidu að
brotna og svo var vindurinn niðill í þó, að þegar ég
stéig á aðra fofafjótinn, vudu þó ein manni að halda
mér á stólum, svo ég fylti eldi út í horn. Annad.
eins á gópis-orzel hefi ég aldrei séð vía reykt,“

hósti fyr né síðar."

4.

277

43

7. Einhverju sinni komdi Þjarni sér á staunum yfir Kagarfljót. Þá var það þá með mögnum og stórum vöðum hér og hvar.

"Ég vissi ekki til," sagði Þjarni, "fyrri en ég var kominn ofan í eina vöðuna, en svo var fartíma á mér niðvíl, að ég fór yfir þá vöð, undir bönda spöng milli vöða og uppi á stöðina á næstu vöð hvarum mögnum og þá var fartíma einu svo niðvíl á mér, að ég stöðvaðist ekki fyr en uppi midju fjalli."

8. Þegar Þjarni var í Ólafsdal, átti eitt sinn að slata grádmugi mittlum, sem Torfi átti govar mædur fengnum til að sofa grádmuginum. Þolin var nam efldur nýj og svo leitir, að sofingur-járnid náði stelli um í. spákrum og varð ludda lítill meint úd það, en orðist þó nýj við sársaukann. Þar þá Þjarni þar, að, en hann átti laghníf góðan, sem þó var ekki lengi en sofingur-járnid. Eigi að síðar síðist Þjarni að tola og vildi freista að sofa hann með hnífunum. Ekki var grádmuginum haldid. Þjarni hljóp um í loft upp og keyrði hnífunum sem næst hann mátti í hvalda luddans og svo fast fylgdi hann eftir, að stöðid sóst í kaf og hvarf hnífunum með öllu. Þoli kræsti sig hátt við lapid og

Þeytti Bjarnu hatti í loft upp og vildi þá Bjarna til lífs, að hann storn klofoega ofan í hrygginn í bota, sem þá var of dauður. Síðan var gáðungurinn gæddur til, „þu þad þótti mér verst“, sagði Bjarni, „að hnífgurinn fannst aldrei.“

— — —

9. Bjarni var einhveiju sínni í bændkampsveiglu og var þar fjólmenni niðri. Á leiddinni hóim aftur, stóll í blindhrúð með Hafaldi. Þeytti þá veiglufoðlið sér í flokki og var foringi fyrir hveijunn flokki, þeir, samhelzt var etlandi til að rata. „En þad viltust allir, nema þeir, sem með mér voru“, sagði Bjarni síðar frá. „Þeir vissu elsti eftir hveiju í fót, — í fót eftir stjórnum.“

— — —

10. Einhveiju sínni fót Bjarni í rjúpsna veidav og stóll þá í hann sót svartur bylur. Elsti vildi Bjarni hatta að stjóta fyrir fót, enda var niðri af rjúpsna í heidnum, heldur helta hann aftan og stóllt í áttina þangud sem hann fjóthist kypa til rjúpsanna. „Þetta var ráðid“, sagði Bjarni, „því morguninn eftir var vörðinn stotad og lét upp og fundi í þá upp 50 rjúpsur, þar um í hafði stotid, þó bylurinn voru svo svartur, að í þá elsti veitt.“

— — —

11. Bjarni var einhveiju sínni í sjó í Estli fendi að stjóta. Hafdi hann þá réid upp undir land í Hólmnesinum og stotid

þar fugh einn. Komu þeir þá til hans Alvaranda bróðurs, sem einnig voru í sjó og spældu þann kvöld hann hefði stöðid nokkud.
 „Og etli nema einn skarf!“ sagði Þjarni og sýndi þeim fughinn. „Þetta er etli skarfur.“ sögðu þeir. „Það er hrafa!“
 „Hvada gatund vitleggja.“ sagði Þjarni. „Skarfur er það, því ein er í hönnu vígformin!“

12. Hin vortlima gæsta Þjarni með sjó fram innan vest við Estriþandar kaupstíu og voru nokkrir menn með hönnu; sá Þjarni þá nokkra fughla í fjörnum og sagði: „Næi, stó gæsa skammittar!“ „Þetta eru etli gæsir, það eru laundar endur“ sögðu fylgdarmenn hans. „Já, en það veida gæsir“ kvád Þjarni.

13. Verplunarmenn hjá Samundinu íslengja verplunum í Estriþandi voru einhverju sinni að gæsa snjótitlingum braundnylsnu um veter. Þar Þjarni þar að gæsa; Fallgæsi fughar þetta; snjótitlingar í veturna, en máriáttur á sumrin!“

14. Þjarni kom af sjó og hafði stöðid einn svartfugl og einn hafflyrdil. „Stömmu er að þér, Þjarni, að stjólta amningi, hafflyrdilinn“ sagði einhver við hann. „Skalt hann etli!“ kvád Þjarni, „hann var bara fgrvi.“

15. Þegar það fréttist (1929) að Ahrentberg hinn sonstari vori kominn í flugvél til Reykjavíkur, sagði Þjarni svo frá því, að Ahrentberg vori fyrsti Solinn, sem komið hefði hringað til lands á bíl.
-
16. Þjarni var háðinn eftir lítsmáður með línukæfi símanns í Esthifirði gátti að gera við allar bílarnir í símannum. Þótti honum, sem von var, niðil uppheld að elsku, en starfjöldur síns vandaðant. Sagdist hann hafa gefið sér korti þfí allar línurnar og þessu hann elski annað en líta í kortid til þess að sjá hvar síminn vori bíladur. Þó hafði einhver villt slóðt um í kortid, svo hann gat ekki allfyrir viss of undur menn varir við að svo var.
-
17. Ekki að Þjarni var oddinn „línsmáður“ símanns, bíladur síminn í Gauskannum og var Þjarni lenginn til að gera við hann. Gerdi hann margar tilraunir og fann ekki bílunna. Þrátt fyrir það jó hann „stúderati kortid“. Var hann þá spurður að, hvar að mundi vera. „Eg veit það, sössum“, sagði Þjarni, það er bíladur í honum Krúttaförum“, en svo er einhver holti niðurvælu nafn, en það elski vera til í símaáhöldum.
-
18. Þorvaldur Solva sonur, sem um eitt stund var Kaupfélagsstjóri í Esthifirði var fyrstur allra þar til að koma sér

upps údvargssniottokutaki, og setti Bjarni það upps
eða aðstodadi þann við það. Þótti Bjarni það niðri
verta og niottokur tækið dásamlegt. Þegar tími var að
komu áhaldni fyrir, fór Bjarni að hlusta, en eitthvert
slag var nú samt á því svo að ekki heyrðist annað en úrg
eitt og bestir. Þóvvarður spyr Bjarna, hvort hann
heyrir nokkuð. "Já", segir Bjarni, "ég heyrir áttalega!
"Hvað er það sem þú heyrir?"
"Þú ert í London!"

19.

Bjarni hafði heyrt að setja orti upps, "fird vita" hér við land, og
sagði svo frá því: "Ek er línið að finna nokkuð upps, sem
fyrirbyggir alla skipslaga. Það eru sookalladur "Radivitar" og
á að setja þá á hvern einasta stær kringum allt Ísland. Vitar
þessar eru svo úrgandi gerdir, að þeir kalla í sífellu:
"Hér er stær! Hér er stær og það verður víðanlega til
þess, að enginn manur fer uppá neitt stær framur."

20.

Veturinn 1928-29 var, sem kemur er, frostavetur þinn
mesti er gengid hefir yfir norðurlöfuna, jafnval lengst
síður í lönd. Bjarni hafði heyrt eitthvað um þetta gldið
og sagði frá því, að í þýðhalandi hafði Kuldinn verið svo
mikill, að Konuþegar notuðust, sem fór gangandi til prests-
ris síns til að láta hann gefa sig, þafi land í svo miklu Kudda
í leidinni, "að þau voru badi lidin lög, þegar þau komu til prestsris"

Einhvörjussinni var Þjarni að vinnu við að slá til Sildastunnur
 : Bryggjuþvottur; þar voru og nokkrir drangir, að lenga fyrir sína físta.
 Hann fór sínu þeirra lifandi reysi; í Casa Þjarnar, án þess hann vissi af.
 Allt í einu ríftur Þjarni upp, flaugir frá sér „dæpli“ og „drifholti“ og
 segir: „Hva? hva? en þetta? Það er lifandi rotta í Casa mínunni!“
 Tífrí hannur Karl Bendir varsluarmáður þar að og segir: „Þú
 skalt bara draga hann!“ Þjarni létur ekki veija sér það hvísva,
 og grípur báðum höndum um höfjuhornid og nær og strömmur milli
 handa sér, svo að brottar; uppsáum. „Hú er hinn dand!“ segir Þjarni,
 en í samvili fer reysin að spreikla aftur. Þjarni beygir í nýjan
 leit og sér ni og strömmur, um stórt lífsmáttu su að finna. „Hú
 er hinn áreiðanlega dand“ segir Þjarni. „Taktu hann frá úr vasanum“,
 segir Karl. Þjarni rekur handina afari í vasann, en heppir
 hann fjótt upp aftur og segir: „Ahi, hinn er blaut!“ Taktu hann
 upp máður!“ segir Karl. Þjarni gerir það, en sér, að þetta er
 reysi en engin rotta. Hann hófist á hann um stund, alveg for-
 vinda, en segir svo: „Hú stíll ég! — Hann hefir stóttid upps.“
 — úr sjónunni, mátti hann.

2i. Þjarni sú þappínshúlf frá einjörðlísgerðinni „Altra“ í
 Alveropi, sem hún hafði sent viðskiptavinnum sínum. Þinnir
 það Þjarnar í hris það, en einjörðlísgerðin hafði verið að láta
 byggja og segir: „Það er ni meira húsid; ég sá það, þegar ég var
 í síldveiðunum fyrir norðan; það var verið að reisa það!“
 „En það áhrifloft spott?“ Var hann spurður. „Hvad er Kjallar-

inn vía grunnum stór?"

"Grunnum? Það var ein eltri beyja á honum."

22. Þjarni var í síldveidum fyrir Forðulandi. Var hann mat-
svein á "Hjáli", sem Sansinnuð varflannimar. Eftir firi gerdu
alt. Hafði hann aldrei víð matreiðu fengist fyrri og þótti stíps-
veijum matverum eltri gúðna, en Þjarni var fyrir sjúkvænna-
fróðarann, sem hann las jafnan í, á meðan hann var á bú-
kít matum, en stípsveijum þótti hann stánda að hlypa
um að grautverum brynni eltri víð í þóttinum, en að vera
á hese í kvæmafróðarannu meðan hann var á sjóða. Í
fyrstu skífti sem Þjarni kom um bord í Hjal og hafði hvefja
upps eldum, vinnu hásetu eigi fyrri til ein Þjarni komur
hlaupandi upp í siljnu, gápin og góvint upp í loftid og sin-
blinnu í stórsteinum. Þeir spyrja hann, að hveij hann
sá að gá.

"Gj er að gá að því hvort raxkurum komi upp," sagði Þjarni

23. Í febrúarmánuði 1924 gerdi geymsla nörd-vestan rós-
vidri á Austkfordum, svo að stæmmur verdu allmildar,
þann þynnum fuku af húsapósum, bíta slétt upp og
hús fuku af grunni. Þjarni sagði svo frá vörðum, að
húsid sitt hefði notað svo, að hann hefði vauka gletad
haldid sér á henni "Heidu sinni" (Horn hans, en munur
hafa meint, að hann hefði eltri gletad haldid sér og Heidu sinni)

"Loka brotnaði glugginn og atlaði þá allt í háa loft, en
 ég hafði þá einu af stundum áður, skjótskúð: Ég greiðo
 lengda móður minna upp í rúminu, vafði hana í song-
 uminu og tók svo öllu upp í brotna gluggan. Sjálfur
 stóð ég við öllu samnað með veldinu elofaði daginn
 eftir."

29.

Kristján er maður nefndur, Svinnson og á hainu í Vattn-
 nevi. Hann er ottadur ír Hofmannsni við Fástlundsfiord og
 var þar allsengi. Þegar hann flutti þaðan að Vattnsnevi, lét
 hann systurmann, Magnús Þistason, selja hús sitt í opin-
 beinu uppskoti.

Þegar Konrad var eitthvert lítilsköttur bod í hús, hringjaði
 Kristján í systurmann, en það er skapur hans að gefa
 mönnum ónógastrot, þegar hann þekkt segja eitthvort
 hnitlið eða viturlegt og er oft svo vel fylgt eftir slíttum
 hringingnum, að menn mega vara sig í þeim, svo þeir eðli-
 falli, ef stöðid er loft í vögubrim eða utar loyri byggja,
 því svo vel hefir Kristján stundum fylgt eftir, að loyri hefir
 við slýpi. — Eftir, er hann hringjaði í systurmann, sagði hann:
 "Gláðu það, systurmann!" En systurmannur hélt áfram að
 halda bodinu fram og féirðu þess að hafa bod fengit. Svo
 var bodid haldad lítil eitt og stallað þá Kristján: "Gláðu
 það nú!" Þrátt fyrir þetta heldur systurmannur enn áfram

uppbodinn og sinnir enge því sem Kristján sagði, enda
hæfka mí bœðin og eru stundum þeir og þeir min
bœðid. Verður Kristján þá alveg afur, og þur sýtu-
manni nota a alþogastrot og apir: „Sláðu það!
sláðu það! Systurinn! Þú ert bœðinn sláðu
það!“

25.

Kristján var sjósóknari mikill og hefir tvívegis farið á
opnum höðrabát úr að Eiríkrupla steyrum að Hvalbaki,
sem líka er kallað, er það sem kemur þar, laugr undan
landi og víst einn dómur a. m. h. úr á síðari árum, að
þangað hafi verið farið öðru vísi en á flet skípanum að vél-
bátum. Vel hefir Kristján hefir til með þessa
dæpfstus sína. Sagt er, að hann hafi aldrei haft með
sér áttavita, enda mundi hannum líkja gægn hafa orðið
að því. Þýrra stíptið er hann fór til Hvalbaks við
annan mann, var þóka mikill er þeir komu að
steyrum og leutu þeir á bœða að blindað er, en
sem þó flaut vel yfir. „Hér stulnum við loggjark“ sagði
Kristján, þegar hann vand var við þýrringuna og
þar leiddu þeir sig til sofnis í bátum. En eltri
var það hyggindum Kristjáns að þakka, að eltri
brant bœðinn og þeir fœrast þar.

26.

Þoo komst Kristján að orði ein hverja sinni: Þvívegis

hefi í farist á sjó"

295

43

Það hafði nfr. tví vegir hvoeff milli þorunn, en var
þjargad í búi stíftis.

27.

Son einn í Kristján, sem Jóhann heitir.

Þegar sváinninn var kominn um vaxandi tíð (Lúka 14) (ferrinn)
var Kristján eitt sinn gæddur að því, hvers vegna
hann lofadi aldrei sjá sinnum með sér í Kaupstad,
því jafnan var hann sjálfur í ferðalagi, ymist til Eski-
fjardar eða í Þreid Kaupstad.

"O, ég veit so sum staki hvad hann Jói minn otti
að gæta sinu í Kaupstad; hann, sem hvortí hefir
kennid í þannu heim og á annan."

28.

Dóttur átti Kristján líka og er hún gefi Gudmundi Sigurdsoni
sem einnig býr í Vattarnesi. Kristján þótti lengdinnar
gödur í fyrstu, en er frá líd þó ad hólna í milli. Ein-
hveru tína sagði Kristján so frá því hve náðomur

Gudmundur var við komu sína, ad er þau voru í einni um
bóti samari, hjónin, komndi hún létta sóttarinnar.

"Tótu frá Gudmundur komu sína, bar þau alla líd heim
og lagdi þau línu fyrir línu neypis sínu."

Síðan sá þú þorunn svo frá, ad milli ill lífadar "Hansill"
vori hann Gudmundur í Vattarnesi. Þyrt hefir hann líd af
sér dóttur sína og síðan hefir af sér í mörgu og ní vori

ni vori hann þinnu að taka af sér skilríki ~~sinu~~
 líka, „og það þykir mér allra verst“.

29. Kristján byggdi sér hús í Vattarnesi; var það gert í stíni steypu.
 Hann hann að því sjálfur og steypti alla veggina fjóra heila upp í.
 Þótti mönnum það kátlygging og spurðu hann, hvar ljósið
 efti að komast inn í húsið. „Stílaudu það ekki, ástinn þinn?“
 sagði Kristján. „Gj set glugga í þalið.“ „Það verður þó dimmt
 niðri í húsinu fyrir því“, sagði einhver. „O, íj held að ljósið
 geti skroddi ofan um uppþönguna.“ Það vand þó úr, að
 hann bjó á veggina lög og glugga, því hvorum þessu hefti
 hann gert það fyrir. Þegar hann steypti veggina.

30. Þegar Kristján var í Stafnasnesi, byggdi hann sér stóran
 hjall og sagði, að hann vori þegar álnir fyrir ofan ris.
 Sínum fank hjallurinn og sagði þó Kristján, að af hjallur-
 inn hefti verið svolítið stórr, hefti hann ^{stá} olíupíp allra
 Fáskúldfæringa.

31. Þendurinn í Vattarnesi, Óinnar Indridason og Þorsteinn
 Hálfðánarson fóru í fyrsta veturn (1928) skemtifærd til
 Þorajja, því þeir þekktu margar Færeyinga, sem jafnan
 hafa uppsátur í Vattarnesi í sumrum. Þegar þeir lögðu
 af stöð í utanförina, vartuði sand, sem Þorsteinn átti
 og kalladur var Fælskur. Það þótti Þorsteini verst, að

Þekktur var fundinn þegar hann fór, en þó hitt augu teltra, að
 óborin var heyr, sem hann atti og Skjalda heit, en ekki fjóði
 að fræti fundalajum fyrir þessari sálin.

Þegar þeir komu heim aftur in fundalajum, fóru þeir með
 bát frá Esthifundi út í Vattnes. Þegar til bátsins sást þadann,
 þyrptist heima fólti mider að sjónum til að forsa í móti
 fundamómnum og áður en bátsinum var kominn inn að landi,
 kalladi Þorsteinur til fólksins og spurdi þad, áður en hann
 kastadi hvalju í nokkurn mann, hvort Þekktur vori
 fundinn og hvort Skjalda vori borin. Í stad þess að svar.
 Þeim spurningum, spurdi Hálfðán, sonur Þorsteins, aftur
 í móti, hvar þeir hefdu gisti í Foragjum.

Kristján Sveinsson var vidoftaddur og þótti Skritnar
 hvaljurnar. Gendi hann svo, "hvóði" um allt samn og
 bjó "lit" lag" við þad sjálfur. Þótti mönnum þad ómetanleg
 skemmtun að heyrn Kristján sjungja þetta hvóði, "með
 sínu lagi", og var hann óþar í að láta heyrn þad.

"Hvóði" en svo, - en lagið er því mider ekki til á
 móti og vori þad þó þess vindi að þad vori "ríkerað" - :

∴ Er hinn Skjalda borin? ∴

Hinn var ekki borin þegar í for.

∴ Er hann Þekktur fundinn? ∴

Hann var ekki fundinn, þegar í for.

∴ Hann Hálfðán getur ekki í Þrenishjalla,
 en ekki var hann þar. ∴

- ∴: Hvar gisti þú þabbi? ∴:
 ∴: Hvar gisti þú í Þorreyrum? ∴:
 ∴: Eð gisti hjá honum Jóni Pétri, ∴:
 ∴: en Einarr hjá Absalon. ∴:

— " — — — — — " —

32.

"Émi leidd og ógætt úr sín smíðjunni minni inn í
 60 að drekka kaffid á dag, sá ég ofur litla hjátlu
 stíttla á emmuni minni og hrísti hana af mér,
 svo hún datt í smíðjagálfid, en hvað heldurðu
 að hafi verið að gera rétt á meðan ég var að drekka
 kaffisopann minn? Hún var, hvortki mér né
 minna, en Einarr að éta lípsipund af járni upp
 til agna, þegar ég kem! Þvílíkur a.... ávargar
 þeir geta verið, ekki stótti en þor um þó."

Getta er hafa eftir

33.

Menn voru að tala um Jónas Elallgrímsson, sem
 þjáðstéld Lsleudinga.

Sagði þú mig um Þorhvítingur einn, sem gengið
 hafi á marga skóla og fjóthlist badi lardari, fróðari
 og vitrari en flestir aðrir vísstaddir:

"Já, ég er nín hráddur um að Lsleudingar hafi

veid óþarflega fjótin í sér að vidurkenna Jónas
Hallgrímsson sem fjáðstáld sitt, þennan andmá-
leysing og rapil, sem við vitum allir að hann var. —

Ólífi ein Englendingar, sem þó eru business-
mann miklir og fjandi smarr í mörgu, eru þá farnir
að vidurkenna Byron sem fjáðstáld sótt, enda
var hann annar andmáleysingur og hófillur frá.

Nei, við ætlum að taka af þessu Englendinga meira
hít fyrir myndar en við gerum, en elski þessa svo
að hlutunum. "

Kristján Peitreyingur, bróðir, að hálfróði. Þess sál.
Reidjörðs í Brunnastöðum fór til Ameríku og er
hann heyrði Canadannum vera að stóra sig of ein-
hverju þess vithins, reyndi hann að gera som minnst
íri þvi og tók þá jafnan Lland og Stöndinga til
samantvæðar og sýndi þá jafnan fram í að þeir voru
Ameríkunnar miklu sujallari í öllu og báru
af þeim í öllum þeim söðnum er nú var rætt.

Einhverjum voru Ameríkunnar minni að hada
nu samkeppni í stöffum og dæmist niðr að þvi

hva langt þeir (Ameríkumenn) stöðuðu fram úr þessum
fjöldnum í þeirri líti.

Kristján hlustaði í og sagði síðan:

„Eg hef aldrei vitað að Ameríkumenn myndu nota
næð byssu að fara. Það getur stund að þeir geti lausad
smá fugl, sem situr í gjúdingu, sem þeir standa við,
ef stöðli eru nærna 4-5 fadmað til fuglsins. Þá eru
Íslendingar þeim frumri; þar eru kaular, sem hafa
í lengra ferri og eru smillingar næð byssuna sína.“

Hinnir vildu heyra Kristján segja eitthvað frá þeir.

„Well“, sagði Kristján, „Íslendingar ganga oft út
næð tvíhleyfnum sína, hlada annað hlampid næð
vörjulegri lítnu, en í lítill hlampid láta þeir höf-
lega mikið af matar-salti. Þegar þeir hafa skotið
lítnu af byssunni, stjófa þeir saltin úr þessum
hlampinu, því þeir vita, að fuglinn sem þeir
stundu ^{þannig} _{yrðu} orðinn drög-vildinn þegar hann
vori keminn niður í jörd.“

5

35

Þessu sinni var Kristján þar við staddur en Ameríkumenn
vorn að gortu af þeir, hva þar lendir menn urðu slungnir
þó þó þar: Þeir stálu öllum stéini létta og jafnvel frammi
þessu augnum manna, án þess að þeir yrðu varir við eða
notuðu lítið að festa hönd í hári þeirra.

Kristján gerði lítið úr þessu og sagði, að elsti þemur
Ameríkumanna í hálfsvísi við Fótendinga í þessu efni.
Mennirnir báðu Kristján að segja sér hvernig Fótendingar
stálu, án þess að aðrir yrðu varir við.

„Well!“ sagði Kristján. „Ísland er eyland, umflotið
stórhopum í alla vögu; þar rætur máttid af höfnum og
þeim aði stórum. Einn sinni, sem oftai raki þar stórt
fré, margan tugi álva í lengd og eftir þriðjungi. Sá,
sem rættana átti vildi efli láta stela þénu þriðjungi
og setti þriðjungi tvo rannvefda Fótendinga til að gæta þés-
ins um nóttina, þriðjungi hafði eltri nogan mannaflo
og vélar til að flytja það sama daginn og það raki.

Mennirnir völdu ósátu sinni í hvorum enda þessins
alla nóttina og urðu eltri varir nokkri ónæðis; einund-
sinn þeir í búi nóguminn eftir með fjölda manna og
nóg tóki til að flytja þriðjungi og völd þriðjungi harðfegjum, en
þannu sá að allt var með ummerkjum og að mennirnir
sátu ein sinni í hvorum enda þessins, en er þeir tóku
til að hreyfa þriðjungi og allar vélar komnar í sinni stöð
og menn allir báðu að þetta sár sár þess þriðjungi, völd
þriðjungi heldur en eltri hvefði við: Það var eltri eftir
af þénu nema bókunum. Þriðjungi höfðu sem e
stólið sjálfu þénu og stólið eftir bókunum, handa vötu-
munnunum að holla sig á.“

36

Jámbrautir yfir Kleppafjallin var inlofd og láðust
 með niðri og því miklu verki: Það vori sitt klárasta
 frakvirkni er Ameríkumenn höfðu unnið og höfðu þeir þó
 unnið þau mör.

Kristján sagði, að Ameríkumenn skyldu ekkert til járn-
 brautabýgginga; Þar mundi Lóendingar standa framstir
 alla fjöda, „því“, sagði Kristján, þegar Lóendingar byggja
 sér járnbraut, eru þeir stóli að borast með hana niður
 um alla dala, lesa sig í Krókum eftir Öllum Klédum
 og brókum eins og snígla, heldur láta þeir járn-
 brautina ná frá einum hendi fjallsins yfir í neita
 tind, allt í Geirum og Krókum lausri linn, yfir allar
 ár og dala og með slíkum brautum er gaman og
 þægilegt að ferðast, því þar eru stóli misthodinnar, á
 járnbrautarstöðvumum í dölumum, hafa þeir svo lyfti vélar handa
 fólkinum til að fara upp og niður.

3

37

Heins sýning mikil var í Stórborginni í Ameríku og
 var hún helin ein hún mesta og veggjafsta er haldin hafði
 verið um heim allan.

„Eg heyrir“, sagði Kristján, „að þú hefur stóli verið í
 heins sýningunni miklu, sem haldin var í Filadelfíu. Því
 nokkru, er þú að þú hefur svo mikil úr þessari sýn-
 ingu, sem telja má sýningar-tæli á móti sýningunni
 í Filadelfíu. Þegar þeir höfðu sýningu einu sinni, ruan

eftir þeir, að þá voru þáð Englendirar, sem virtust öllu
 að verða þeim stóðastir og til þess að gera út um þáð,
 hvor þjóðin yrði kletstærari, var í hoddid, að hvor þjóð
 fyrir sig, Fölendirar og Englendirar skyldu tilnefna
 sinn mannum hvor af sinni þjóð, til þess að smíða
 svo smágerða samunnál, að engin sléti hefði sést fyrri.

Englendirarinn smíðaði svo undan smágerða nál, að
 hún sást ekki með berum augum og urðu menn að taka
 stótkunnar gler til þess að sjá nálin.

Fölendirarinn kom með nál, að því er mönnum virt-
 ist, og sást hún að vísu með berum augum og þótti
 þá óvísad að Englendirar hefðu unnið, en þá fóll
 fölendirarinn nál sína sér í hönd og spurdi þá er
 viðstaddir voru, dómara og sýningargesti, hvort þeir
 höfðu að þetta vori nálin, sem hann hefði smíðað?

Þeir voru allir á einu máli um þáð, að þeim virtist
 svo; fóll þá fölendirarinn að skruifa nálin í sundur,
 og hrundu þú sjö nálar út úr hanni, allar svo smá-
 gerðar, að ekki var viltit að sjá þær í sama stótkun-
 nargleri, sem notud var þegar nál Englendirarinn
 var stóðud, suman nálarinn sást ekki einu sinni
 í neinu stótkunnargleri, því þáð var nálahúsid sem
 fölendirarinn sýndi þeim í fyrstu.

Fölendirar urðu vitaulogu kletstærari í þessari

Sýringu, eins og öðrum aðrum heirusýringum, sem þeir hafa lagt sig niður við að fara þátt í með öðrum fjöðrum.

38

Einhverji sinni voru Amreikimenn að fara um að fá sér aflvél („dúlkraft“), til þess að lyfta hús af grunnu og flytja það. Kristján var viðstaddur og spurði, hví þeir fóru ekki að, eins og Fótendingar, þegar þeir lyftu húsum sínum og flytту þau í stöð.

Amreikimennin laugadi til að hepa eitthvað um þetta.

„Well!“ sagði Kristján. „Þegar Fótendingar lyfta húsum sínum, hvort heldur þau eru stór eða smá — en þar hefi ég séð stórt hús um sem komið er — þá hafa þeir þvagblöðruna ír djúpi einu, sem hvergi er til annar stöðar en þar og ekki stóran djúpi en hálfstálspádur Ketlingur henna hjó yfir. Blöðruna fara þeir svo með niður í kjellar hús eins eða stínga henni jafnvel í smáholu í húsgrunninum og láta svo einhveru í önda í árs strálinum sínu blása vindu í blöðruna, svo að hvið lyftist í fámínúttum upp frá grunninum og þegar það er komið niður hátt

frá hönnu, atka þeir húsinn í þann stund sem
þeir atka þeir og nota elskert annað en bláðinn
til þess at atka þeir í. Tullordinn meira snarla
elsti við svo snávojilögum flutningi, en láta
þeim sín hafa þetta ad leikfangi og þá aðeins
til ad styðja húsid, svo það falli ekki um
Holl.

Íslendingar eru fyrir löngu uppi úr þeir vaxnis
ad nota aflvélar til slíkra snávojilögna atvika,
og nota aðeins þessa þvay bláðinn til þess og það
hefir gefit þeim ágætlega" (fsh. á bls: 25.)

Gudmundur, Fljólin (frá Fljótsstöðum í Halblunnskröppu)

39

Sagdi Jóni Jónsyni í Hlíð í Hnappadal svo frá:

Þegar ég fór fram hjá Róðjartung, gæði svo mikid út-
synings-él í eftir mér, ad ég sá ad ég mundi ekki hafa
undan þró, nema ég hlýpi við fóti; það var komid
ad tinsjöttinum í Róðjartung, þegar ég tóft ad hlaupta
og var rétt ad sojja í helmu mér, en þegar ég stansat
inn í þójar dýrni í Hítardal, stóll elid í þójar-
dýri hundinni (veguleygðin er en 2 mílur!)

Sagdi þá Jóni í Hlíð:

Elsti hefudu mí þurft ad hlaupta hart og not
þefdi þér veid ad hafa það einu og ég, þegar ég

levti í bylsum í Staudan elshöndi. Því. Hon elti lík þegar
 að flýja undan stéllu fán vidri og soartnattis byl. Eg
 var með tóma feriggja þela flootu, fór í floöþuna og
 setti fagþann í; þarna var ój í 3 dögum, hvíldi mig
 vel um bylsum slafadi og safadi elki erf."

"Þetta er nú bara líggi, Jon!" sagði Guðmundur.
 "Ríggi? Já, víst er það líggi, en þó elti mér
 líggi en það sem þú varst að segja mér af flötu
 þínum undan elinum." sagði Jon, og sá þá Guðm.
 Þesjólus, hvern þúm að hann lagði í sögu hans.

Vinnmanndur nokkur í Myrasýslu (Stórkrumi) er
 Ánni heitir, Jónsson eða Jónasson? er svo manngleður
 og víða kunnur, að hann þekkir hvern mann.

"Heyður, Ánni! Kannastu nokkud við hann Abra-
 ham, sem ritningin getur um?"

"Hann Abraham! Þessi sj þekki hann þó. Við sem
 erum saman í Grindavík í 3 vortidur."

"Það hefur elki verid sá Abraham."

"Já, víst var það hann, allra mesti mentinnassi, sem
 sj hefi þekkt og alveg handöngfær við Ánni."

"Hvadan var hann þessi Abraham?"

"Vísanlega úr Sudur-Þingeyjarýslu, því þar eru menn
 montuðir. Og held ég umi eftir honum: Þinghóttur var

hann, langur slámi og stekkið áfram sínu og höggumur."

"En þekktistu ekki hann efro, sem var í Ítalíu?"

"Jú, hann réri þarna í Vélínni nu líd en hann var í öðru
stívi en ég og hann var úr sömmu sýslu sem Abraham!"

"Hann hefi þó ekki verið síns montinn, eða hroð?"

Smíðla montuati, lafni, því hann stótti geta allt og
hanna allt, en ónýpani fískimáður en hann var ekki í
Grindavík meðan ég var þar, enda hafði hann aldrei neitt
að eta, alltaf fullur og vitlaus."

"Þója, þeir höfu þú ekki verið beisnir bójar allir, sem
samtíða voru þér í Grindavík, meðan þú varst þar?"

"Ó nei. Ey þótti mér einna stárstur, því enginn dró eins
stóra flýðum þar en ég; sí var mér stóð, lafni."

"Hoe stóð var þú?"

"Þú heldi allt þáungerðar stöðatúnið og stóð þó hausinn
og spordurinn út af."

41 Sami maður ferdadist til Ræfjavíkur. Þegar hann kom
sagði hann svo frá:

Ég var við messugjörð í Dómkirkjunni; sí er mér stóð,
lafni. Skípaði Klutlu Lúganguur utan úr dyrum og inn
á altari. Þeir sem gátu sitja í Kirkjunni þægra epli eftir
til prestsins þegar hann tónar; þeir sjá aðeins í Kíki
þegar hann smyr sér fram og eftir Kirkirinn er góður má

sja ad hann gæpir ^{most} of tímar hest. Þrédittumastóllinn er
 í miðri Kirkju og meðhjálpararinn sendast of stjórta um alla
 kirkjuna með þá helsta til að eynslinn og því sem þrættur-
 inn þegir. Og sat uppí lofti og heyrði vel hvað hann sagði, því þý
 var svo innmarlega, en stóðlega ofladi þá ad ganga ad þý komist
 út, því þegar þý kom fram í loftskórina yfir stíjagatinn, sé þý
 enginn önnur háð til ad komast út, en ad hanna mér márfloðum
 í haurumum, sem í stíjanum voru og í dyrumum ^{stóðu} alla leið
 út, og svo var tilblausid langt og brott, ad þý stáðnem list
 eldi fyr en niður í flóðarmáli og þar stóð þý í sjón um upp í
 klof; þá lá úd ad þý yrði þar fyrir faustri fjóðri stútu, sem var
 ad renna í sandinn og stjórta í borgina til viðhafnar úd
 kónginn, sem var um bórd í stúturinn og stýrði henni svo
 klaufaloga í land, ad hún fór í strand og var rétt ad veita kom-
 in ofan í mig. Og varð vordur, stótti upp í fjölfar, þá er þý til
 kóngsins og sotti honum í einni sveiflu í land upp. Més var
 sagt, ad hann hefði lent í stóðavordum og orðid svo reidur
 við hana, ad hann hefði á hordid, ad hana skyldi rífa til gramma,
 enda munu þý eldi sjá hana þar sem hún var, þótt þý
 komid til Reykjavíkur. Aftur í miðri kváð vera kónginn þar
 myndu stytta af þessum kóngi, óll þrængslid og beygslid, ein
 og kóngurinn leit út, eftir ad þý fleggi hann þangað.

42

Einhverju sinni var Kristján áheyrandi umráðs um stólmenninum unglinga í Ameríku - Hæðra menn þar fóru, að eððan vðri betur undir lífid þeim í Ameríku en notkunnar stóðar annars stað í heiminum, því þeim (eððan) fengi að ganga í stóla þann að þeir fýs-aldrar eða lengur og vðri því hef til þess að gefni úþyrðar miltum, og in betur um stólmenn.

Þegar Kristján loks komst að fyrri oddum, sem fóðuð sagði hann:

"Heima í Stöndi þessa menn eððar að vera að dunda við þessum miltu lardóm í stólmennum: Þeir hafa eððar eðð til þess að koma krotkunnar sinnar ofan á innviðarantími og til aðfa mæðve."

Áheyrandi fýsti að heyrja meira um þetta og spurdur hóðað eðð þeim hefði til þessa.

"Ja well!" Sagði Kristján. "Þeir lóti stólmenn sinnu út í skip þegar þeir eru í f. árinu eða svo og lóti þeir viðhafast í siglu þessum skipum til 20 ára uldur; að því þeim er þeim veitt hóðað miltveð og miltveð störf sem vera stöð og þeir f. eðð. Eðð veit til þess, að margir þessara fýti hafa eðð, prófessorar, heit og eldinga-menn, hundalokum og fýri málarióheris. Eðð man f. d. eðð einum, sem gegndi eððum þessum

soo að segja í senn og var auk þess málsvjálustí
þingmáðurinn okkar og ritstjóri helsta landsmála-
bladsins heims."

Þóttlaust eftir lýsti sér meðal aðhyrnunanna og einn
þeirra hófu uppið með þetta og sagði:

"Þetta er bara sá þóttlaust lígi hjá þér og eldseturinn."

Lígi! "Well!" sagði ritstjórinn. Eftir þetta
þeir fóru í einhverju þessara stépa og ég stóð
ábyrgjast þeir þótt fóru fram og hverjum ádrum
manni heit vestri á fjörum aldris, í þess stóð
veita í afurðum - en þessi máður þess og gegni
ádrum þessum stóttum í senn eftir svo sem 820
10 ára drótt þessa í síðstoppinum, og þú á einn
hefti umind undir þess atviti í lygafróðinni og
róglauðar-íðinni: ádrum en þú gengur í þessum stóð."

Fróðsta ritstjórinn var lokið að þessum síðum.